

Svjedočanstvo Roberta Loosa o alzaškom identitetu

Izvor: Institut National de l'Audiovisuel (Ina), Francuska

Ispitanik se referira na Prvi svjetski rat i na Drugi svjetski rat („dernière guerre”, „drôle de guerre”, posljednji rat, glupi rat, nazivi kojima se označava početak Prvog svjetskog rata). Također navodi da je bio Francuz 45 godina između dva rata, iako se ustvari radi o razdoblju od 21 godine (1919. do 1940.) U rečenici: ‘Et enfin, maintenant, à cette dernière guerre, enfin heureusement tout allait bien’, „à” treba shvatiti kao „nakon”.

Do svoje 22. godine nakon što smo se vratili iz rata bili smo Nijemci. Cjelokupno školovanje nije vrijedilo ništa, takoreći. Trebalo je početi od početka. I onda smo, mislim točno 45 godina, bili Francuzi. A taman kad se činilo da je s nama drugim Alzašanima bilo sve u redu, ponovno je započeo rat. Ali i sami znate, nacistički režim koji nas je pokosio i odjednom je sve je bilo pogrešno. „Vi ste Nijemci.” rekli su nam! Ali nismo to prihvatili! A ono što je nas ostale Alzašane posebno smetalo (...) sa stajališta nacionalnosti bila su moralna načela. Nismo znali kojem se Bogu klanjati! Ono što su drugi govorili da je dobro bilo je pogrešno i obrnuto. Osobito za mlade, to je bio moralni sukob. Zaista nismo znali kuda se okrenuti. „I konačno se nakon tog zadnjeg rata sve srećom dobro završilo”. Ali mi smo, ja sam četiri puta promijenio nacionalnost, četiri puta sam mijenjao uniformu! Morao sam se boriti u Rusiji 1915., u Rusiji gdje sam nosio njemačku uniformu. A u zadnjem ratu u kojem sam nosio francusku uniformu borio sam se tamo, na Rajni. Ali to nije služilo ničemu, taj glupi rat. I sada smo konačno mirni. A što se mene tiče, s obzirom na to da imam priliku obratiti se svima, sretan sam što sam konačno pronašao svoj dom. I što se naša dva susjeda s obala Rajne, ako mogu tako reći, napokon slažu. Sada možemo živjeti u miru, možemo živjeti kao svi drugi koji su mogli proživjeti svoje živote ... ali mi, mi to nismo mogli. Ja sam vidio naš Alzas (...) dva puta razoren. (...)”